

DELAVSKA POLITIKA

Izhaja dvakrat tedensko, in sicer vsako sredo in vsako soboto.
Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.
Podružnice: Ljubljana VII, Zadrugi dom — Celje, Delavska zbornica —
Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo.
Nefrankirana pisma se vobče ne sprejemajo. — Reklamacije se ne frankirajo.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene delavstva ter
nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. — Malih oglasov trgovskega zna-
čaja stane beseda Din 1.— V oglasnem delu stane petitna enostolpna vrsta
Din 1.50. — Pri večjem številu objav popust. — Naročnina za Jugoslavijo znaša
mesečno Din 10.—, za inozemstvo mesečno Din 15.—. Čekovni račun št. 14.335.

Štev. 68.

Sobota, 26. avgusta 1933.

Leto VIII.

Za srednjo Evropo in Balkan se tepejo.

Ali za mir ali za oblast?

Pred svetovno vojno in še danes je Balkan nevarno ognjišče za balkanske in mednarodne spore. Tudi po vojni se položaj na Balkanu ni izboljšal, ker tle tam še stare iskre sovražstva in stara ovira ekspanzije zahodnih držav proti Orientu. Najbolj nezadovoljni so na Balkanu Bolgari zaradi macedonskega vprašanja ter so zaradi tega sprti z vsemi sosednjimi državami. Bolgarija neprestano ogroža mir. Poleg balkanskega ognjišča pa je po sklepu vojne bilo ustvarjeno tudi v podunavski kotlini novo ognjišče vojne nevarnosti. Tu sem spadata predvsem Ogrska in navidez miroljubna Avstrija. Madžarska neprestano spletkari, kako bi razširila svoje meje, Avstrija pa je danes v silni stiski zaradi nemške fašistične propagande. Tako Ogrska kakor Avstrija pa iščeta protekcijo v Italiji, pri Mussoliniju, ki pozdravlja nemško fašistično revolucijo ter očitno skuša privezati nase Nemčijo, Avstrijo, Ogrsko in Bolgarijo, da ustvari v Evropi močno koalicijsko državo, ki imajo po svoji naravi akuten imperialističen značaj. Vprašanje je le, če ne bo Nemčija, ko se bo počutila dovolj močno, tudi Mussoliniju dala brce ter proti njegovi volji postala agresivna. Mussolini sicer trdi, da hoče s to zvezo utrditi mir v Evropi, toda njegovo prerokovanje je na piškavih nogah. Italija si hoče s svojo politiko predvsem zagotoviti v srednji Evropi gospodarsko zaledje, zato obeta tem državam svobodno pristanišče predvsem v Trstu.

V Bolgariji se je mudil bivši francoski ministrski predsednik Herriot ter je skušal Bolgarijo pridobiti za nenapadalni pakt, toda ni uspel. Kakor je Herriotov poset na Balkanu, v Turčiji in v Rusiji imel iskren namen utrditi mir, se Bolgarija vabilu ni hotela odzvati, češ, da hoče ostati nevtralna, dočim v resnici simpatizira z Italijo in Nemčijo. Bolgarska vlada stoji na stališču, da se morajo najprej rešiti teritorialna vprašanja.

Dvomljivo je torej, če bo Francija pridobila Bolgarijo zase ali ne. Eno pa je gotovo pri tem, da namreč diplomatska umetnost sveta ne bo rešila pred novo vojno, marveč nesebično sodelovanje narodov. Ne spletke diplomatov na račun narodov, marveč direktni stiki narodov morejo biti garancija miru.

Diplomatske spletke so zločin nad človeštvom.

Italija spleta Albaniji vrv okoli vratu.

Albanija se nahaja pod protektoratom, dasi je »samostojna« država. Najprej je Italija hotela večbati vojsko, opravljati žandarmerijsko službo, sedaj pa zahteva, da morajo višji vodilni v uradniki v ministrstvih biti Italijani ali v Italiji šolan uradniki, dalje, da mora Albanija prodati Italiji vojaške objekte, letala, skladišča in trdnjave ob meji. S tem bi Italija dobila vojaštvo v svoje roke. Uvesti bi se moral tudi italijanski pouk v šolah. Albanska vlada je pa v glavnem zahteve odklonila, a deloma sprejela.

Nabirajte člane

za Cankarjevo družbo. Za 20 Din dobi vsak član 4 lepe knjige.

Velika skupna delavska akcija se pripravlja.

Vsak zaveden delavec naj pomaga, da bo akcija uspela.

Položaj delavcev v različnih strokah, industrijah in obratih je zelo različen. Rožnat seveda ni nikjer. Toda ponekod so prav vnebovpijoči primeri izkoriščanja. Kajti današnja gospodarsko krizo hoče marsikateri delodajalec izrabiti za ustvarjanje še večjega profita, kakor ga je sicer navajen; marsikdo se hoče okoristiti z današnjo bedo delovnega ljudstva tako, kakor so to delali dobičkarji med svetovno vojno.

Ljudje občutijo na svojih ramenih vse breme bede, pomanjkanja in pri trgovanja najpotrebnejšega. Nekateri so že kar otopeli v svojem trpljenju.

Skrajni čas je, da se temu odpomo. Če pa hočemo odpomoči, če hočemo zopet zbrati odporno silo vsega delavskega razreda, moramo nastopiti s splošno akcijo delavskih množic.

Tu ne zadošča več delovanje posamezne strokovne organizacije, omejeno samo na eno stroko. Vsaka strokovna organizacija mora seveda najprej v svojem področju napraviti svojo dolžnost, temu pa mora slediti enotna akcija vsega organiziranega proletariata.

Da organiziramo to sveto vojno delavskega razreda za omejitev kapitalističnega izkoriščanja in za dosego novih olajšav delavcem, moramo imeti prav točen pregled stanja v vseh obratih, kar jih je v Sloveniji.

Strokovne organizacije in njihovi zapniki raziskujejo sedaj to in in zbirajo ves material, da bomo stopili pred javnosti s točnimi dokazi, kako se godi danes delavcem, in z jasnimi predlogi, kako bi se dalo to mizerno stanje izboljšati.

Pred vso javnost bomo nastopili z enotno, organizirano akcijo, kakršne še ni bilo nikdar poprej pri nas.

Čas hiti, stiska nas kliče, da čim prej zberemo sile.

Zato naj vsaka organizacija, vsak poedinec izvrši svojo nalogo in naj čim prej odgovori **Strokovni komisiji** na vprašalne pole, ki jih je razposlala svojim zaupnikom. Kajti gre za biti in ne biti.

Zopet se mora čuti »strumnih delavskih množic korak«. Z dobro pripravljeno akcijo moramo opozoriti vso javnost in državo, da nikakor ne gre, da bi se nekateri na račun krize obogatili, stotisoči pa da bi padli v popolno sužnost in revščino.

Doslej smo imeli ločene akcije za rudarje, steklarje, kovinarje itd. Danes pa ves položaj nujno zahteva, da nastopi ves delavski razred za najosnovnejše skupne interese vsega delavskega razreda.

Zato mora biti danes vsak zaveden delavec mož na svojem mestu. Vskado naj s svojim delom pripomore Strokovni komisiji, da bo akcija za obrambo delavskega razreda čim bolj uspela.

Kongres socialistične internacionale v Parizu.

Kongres socialistične internacionale v Parizu je te dni otvoril s. Vandervelde. Navzočih je bilo okoli 160 delegatov. Vandervelde kakor tudi tajnik s. Fric Adler, sta povdarjala v svojih govorih potrebo enotnosti vidikov v delavskem gibanju. Odklanjati pa je treba vojno in fašizem. Ni mogoče predpisovati vsem socialistom enak postopek (če pogledamo na dogodke v Srednji Evropi), marveč mora biti akcija prirojena položaju. S. Adler je priporočal socialistom, naj se ne vežejo z vlada, ki mislijo, da je delavstvo podre-

nega pomena. Take zveze so vedno v škodo socializmu. Adler tudi ne veruje, da bi fašizem preplaval ves svet, zakaj socialistično gibanje napreduje tudi sedaj po nekaterih deželah. Tudi je napačno mnenje nekaterih fancoskih socialistov, da mora imeti socializem narodnega duha; socializem pa mora biti mednarodni, samo je mednarodnost treba prav umeti.

Na kongresu so govorili tudi o ustanavljanju socialistične stranke v Jugoslaviji, vendar se pa o zadevi ni sklepalo, ker pričakuje izvršni odbor nadaljnjih poročil in pojasnil.

Beda med rudarji narašča.

Ko so pred tedni do skrajnosti izčrpane delavske žene v Trbovljah nastopile in zahtevale delo ter zaslužek za svoje brezposelne može, se je s strani merodajnih faktorjev obulubilo, da bo preskrbljeno, da ne bodo rudarske družine stradale. Toda, če izvajamo malenkostne podpore, je ostalo vse pri starem. Delavstvo gara naprej, kadar se dela, in strada, kadar se praznuje.

Bliza se začetek šolske dobe in zima. Kaj naj počnejo roditelji s šoloobveznimi otroci? Ali jih naj požeje na cesto boste, naže, ko bodo morali v šolo? Ali naj jih puste doma, da še te obvezne izobrazbe ne bodo deležni?

V prvem slučaju bi otroci oboleli in telesno propadli, ker že itak vsled stradanja niso dovolj odporni napram jetiki in drugim boleznim. V drugem slučaju pa bi otroci duševno zaostali.

Človeka obide groza nad vladajočimi razmerami, ko vidi na eni strani polna skladišča z življenjski-

mi potrebščinami in raznim blagom, na drugi strani pa sestradane in v cunje odete otroke in odrasle ljudi.

Malenkostne podpore so pač le trenutna pomoč posameznikom, beda pa se s podporami v revirjih ne da odpraviti.

Načelstvo II. rudarske skupine je te dni radi bližajočega se pričetka šolskega leta zaprosilo na merodajnih mestih, da se naj vsaj za trenutno omiljenje bede v revirjih TPD nakaže večja količina moke. Kaj pa bo z obleko in obutvijo vsaj za šoloobvezno deco, tudi v tem pogledu se mora nekaj pravočasno ukreniti.

Gospodarska pogajanja med Rusijo in Ameriko.

Med Rusijo in Zedinjenimi državami ameriškimi se vrše gospodarska pogajanja. Rusija dobi večji kredit in stopi s tem v gospodarske zveze z Ameriko.

Zganite se!

Politično ali državljansko enakopravnost delavcev so že morali priznati vsaj načelno, toda socialne enakopravnosti še vedno ne privoščijo. Uporablja se dvojna mera pri presojanju blagostanja meščanskega in delavskega razreda.

Življenje najbolje plačanega kvalificiranega delavca bi pomenilo za buržuja pravo bedno življenje, in vendar ne privoščijo delavcu niti tega in zabavljajo, da vedno preveč zahteva.

Plače najbolje plačanih delavskih kategorij še oddaleč ne zadoščajo za zadovoljitev najskromnejših kulturnih potreb družine da ne govorimo o mizernem življenju večine delavcev.

V raznih produkcijskih panogah je še vedno 11—12 urno dnevno delo.

Krščanstvo in meščanstvo proslavlja družino kot osnovo in zmisel življenja — toda delavec sploh ne pozna pravega družinskega življenja, ker ne more nuditi otrokom nobene sigurne bodočnosti, žena-mati pa mora skrbeti za vsakdanji kruh kakor mož.

Če pa postane mož brezposeln, je lahko delavska »družina« vesela, da se sploh kako preživi.

Meščan skrbi za brezskrbno starost, tudi uradnik ima zagotovljeno pokojnino — za delavca je pa starost ena sama črna skrb in nadležnost.

Delavec je najbolj izpostavljen raznim boleznim — meščan ima na razpolago najmodernejša zdravilna sredstva, okrevališča in letovišča, za delavca pa pomeni bolezen kljub bolezenskemu zavarovanju izgubo na zaslužku, nove skrbi za ekstenzenco. Radi preczkih in nezdravih stanovanj je delavska »družina« obsojena na trajno bolehanje in hiranje.

Umrljivost otrok je pri delavcih mnogo večja nego pri drugih stanovih in razredih. Nekateri pravijo, da je to božja volja ali usoda. V resnici je to posledica izkoriščanja, ki delavcu onemogoča pravo nego in oskrbo otrok. Če delavski otrok preživi osnovno šolo, mora iti navadno takoj na delo k mojstru ali v tovarno, meščanski otroci se pa lepo šolajo do 20. in 30. leta.

Meščan zapusti potomcem lepo premoženje, ki jim daje podlago za kopičenje novega bogastva — delavski oče pa ne more zapustiti svojemu sinu niti onega mesta za stružnico ali za strojem v tovarni, ki ga je sam imel, ne more mu torej zapustiti niti tega jamstva, da bi si njegove delovne roke dalje služile kruh.

Tako gre iz rodu do rodu.

Kolikor se je izboljšal družabni položaj delavcev, se ni izboljšal iz usmiljenja podjetnikov ali radi božje pravičnosti, temveč vsako izboljšanje si je moral delavski razred priboriti. Izboljšanje so si pa delavci priborili v tej meri, v kolikor so skupaj držali, v kolikor so imeli bolj strnjeno in močno strokovno organizacijo. Popolna organizacija doseže tarifno pogodbo za vse včlanjene delavce in onemogoča podjetniku, da bi sprejemal v službo neorganizirane in da bi na ta način zniževal plače in poslabševal delovne pogoje. Kjer pa so delavci brez organizacije, tam je edini, neomejeni gospodar nad življenji delavcev — podjetnik. In sicer kljub vsem socialnim zakonom in odredbam. Kajti dobri zakoni se izvajajo samo tam, kjer

jih ljudje poznajo in kjer se ljudje združujejo zato, da se ti zakoni izvajajo. Brez strokovne organizacije so pa najboljši zakoni samo kos papirja.

Zato se pa morajo že enkrat vsi delavci združiti v močne strokovne organizacije.

Zato se moramo vsi delavci zganiti. Jamranje nič ne zaleže. Organiziran mora biti človek. Saj so še bankirji organizirani. Za nas je pa ta potreba neprimerno večja.

Doseči je treba to, da bo vsak obrat, vsaka industrija včlanjena pri Strokovni komisiji za Slovenijo.

Samo to nas bo rešilo pred kapitalistično reakcijo, samo s svojimi razrednimi organizacijami bomo ohranili delavcem Delavsko zbornico, samo z akcijo strokovnih organizacij bomo napravili red v okrožnih uradih (bolniških blagajnah), samo na ta način bomo dosegli tudi

pravo podporo brezposelnih delavcev in starostno zavarovanje.

In samo pri močnih strokovnih organizacijah bomo ustvarili tudi močno politično stranko, ki naj uveljavi v državi pravice delovnega ljudstva mest in vasi.

Če pa hočemo razširiti delavski pokret, če hočemo pridobivati vedno novih pristašev in borcev, pa moramo razširiti svoj list »Delavsko Politiko«.

Meščanska politika delavcu samo obljublja, ne da mu pa nič.

Za delavca koristna je samo delavska politika. Politiko vodi danes časopis. Zato naj si vsak delavec bistri svoje misli z »Delavsko Politiko«.

Odrešenika ne bo, čeprav ga nekateri že večno pričakujejo. Odrešenik za delavstvo je samo solidarnost delavskega razreda.

bornike ali razpustiti občinski odbor, ako sklene kake (politične) izjave, ki so državnim interesom škodljive. Pritožba proti taki banovi odločitvi gre na notranje ministrstvo, ne pa na upravno sodišče.

Nova je tudi določba, da more najkasneje v dveh mesecih po razpustu starega občinskega odbora.

Občinski odborniki, ki so bili na ta način od bana razrešeni, ne morejo biti pri prvih naslednjih volitvah izvoljeni.

Ta določba pa ne velja za občinske odbornike, ki so bili razrešeni od bana od 6. januarja doslej, ker je bilo izjemno stanje. Pri prihodnjih volitvah bodo torej lahko kandidirali vsi oni občinski odborniki, ki so bili doslej razrešeni od bana običajno brez navedbe razlogov.

(Dalje prihodnjič.)

Z Mussolinijem so nezadovoljni.

Mussolini konferira s srednjeevropskimi državniki, tako je bil avstrijski kancler dr. Dollfuss minuli teden pri njem v Rimu. Mussolini hoče rešiti srednjeevropsko vprašanje po svoje, v interesu Italije. To pa ni vseč ne Franciji in ne drugim. Najbolj je pa na vprašanju interesirana mala antanta. Vprašanje se bo razčistilo, če ne prej, ko pride spor med Avstrijo in Nemčijo pred Društvo narodov.

Ali si že poravnal naročnino? Ako še ne, stori takoj svojo dolžnost!

Iz novega občinskega zakona.

Novi občinski zakon je samopravo občine napram stanju, kakršno je bilo pred 6. januarjem 1929, deloma raširil, deloma pa zožil. Važno bo, kako se bo vporabljal v praksi. Če se bodo novi izvoljeni občinski odbori zavedali svojih samoupravnih pravic in jih tudi branili in če bodo na drugi strani izpolnjevali svoje dolžnosti napram občanom, bodo lahko marsikaj dosegli za gospodarski in kulturni napredek občine.

Novi zakon ima najprej namen ustanoviti večje občine, kakor smo jih v splošnem imeli doslej. Vsaka občina naj bi imela najmanj 3000 prebivalcev in primerno davčno moč. V Sloveniji je sedaj več kakor 1000 občin. Če se izvede namen novega zakona, bi bilo v Sloveniji samo okrog 250 občin.

Prebivalstvo občine se po novem zakonu deli v občinske člane, to je tiste, ki imajo v občini domovinsko pravico in v občinske prebivalce, ki sicer v občini stalno stanujejo, pa nimajo v njej domovinske pravice.

Za pridobitev domovinske pravice je odslej potrebno samo petletno nepretrgano bivanje. Po brigajte se torej, da si priskrbite domovinsko pravico v občini, v kateri stalno prebivate in v kateri delate, ker samo tisti, ki ima domovinsko pravico, je polnopraven član občine.

Občina je pravna oseba in izvršuje svojo voljo po svojih organih. Ti organi so:

1. Župan (občinski predsednik);
2. občinska uprava;
3. občinski odbor;
4. volilci, ki imajo samo pravico, da vsaka tri leta volijo občinskega predsednika (župana), občinsko upravo in občinski odbor. Zlasti ne morejo volilci z nezaupnico odpoklicati župana ali občinski odbor. Čim je občinski odbor enkrat izvo-

ljen, je od volilcev popolnoma neodvisen in ni vezan na njih navodila. Zato je potrebno, da volilci dobro premislijo, kakšen občinski odbor izvolijo.

Delokrog občine obsega vse posle, ki se tičejo občinskih interesov in se nanašajo na gospodarski, kulturni in socialni napredek občine, dalje upravo občinske imovine in občinskih podjetij, pospeševanje narodnega gospodarstva, socialno skrbstvo, zdravstvo, pospeševanje prosvete z ustanavljanjem in podpiranjem prosvetnih društev, knjižnic in izobraževalnih tečajev. Občina vrši tudi krajevno policijo in sodeluje pri obči državni upravi. Svoj samoupravni delokrog vrši v okviru sredstev, ki so ji na razpolago, to so: dohodki iz njene imovine in podjetij, doklade na direktne davke in občinske trošarine in takse.

Občinski predsednik predstavlja občino na zunaj in vodi vso občinsko upravo. Občinski odbor je sklepajoč organ, občinska uprava (poprej občinski svetovalci) pa so izvršujoč občinski organ (eksekutiva občine).

Državno nadzorstvo nad občinami vrši sreski načelnik. On ima pravico sistirati sklepe občinskega odbora v 8 dneh. Občinski odbor ima pravico v 15 dneh se pritožiti na bana. Ban mora v 8 dneh ali pritožbi ugoditi ali pa odstopiti zadevo upravnemu sodišču, da končno veljavno razsodi. Ako upravno sodišče v roku enega meseca ne izda sodbe, velja, da se je pritožbi občinskega odbora ugodilo.

Po novem zakonu ima ban pravico razrešiti župana, posamezne občinske odbornike kakor tudi ves občinski odbor, ako svojih poslov ne vršijo v redu. Proti odločbi bana je dopustna pritožba na upravno sodišče v 8 dneh.

Nova je tudi določba, da more ban razrešiti župana, občinske od-

Doma in po svetu.

Kongres jugoslovanskega učiteljskega je pričel zborovati v Ljubljani v nedeljo, dne 20. t. m. Udeležencev je nad 2000. Pričakovali bi bili, da se bo zborovanje vršilo v najlepšem redu. Toda na kongresu je precejšnja opozicija, ki je zvečer po ponovnih razburljivih nastopih onemogočila nadaljnje zborovanje. Kongres se je moral odgoditi, ker je bil namenjen v ponedeljek zlet na Bled. Opozicija vodi boj proti glavnemu odboru. V ponedeljek je imela opozicija konferenco. O razlogih nesoglasja bomo še izpregovorili.

Zdravniki socialnega zavarovanja. Dne 3. in 4. septembra so imeli zdravniki svoj kongres v Crikvenici. Na tem kongresu so se delegati zavzemali za to, da se uvede v socialnem zavarovanju prosta izbira zdravnikov. Za članstvo je svobodna izbira zdravnikov ugodnejša, ker potem niso vezani na določene zdravnike. Za socialno zavarovanje pa je boljši sedanji sistem, ker so zdravniki bolj odgovorni za svoje delo zavodu, kakor bi bili v svobodni izbiri. Načelno pa je svobodna izbira zdravnikov utemeljena.

Mirko Neudorfer umorjen. Dne 24. avgusta popoldne okrog 14.55 je bil ubit na svojem posestvu nedaleč od Zlatara v Hrvatskem Zagorju narodni poslanec in bivši minister g. Mirko Neudorfer. Morilec je pobegnil v smeri proti bližnjemu gozdu.

»Jutro« je napreden dnevnik — kdor tega ne verjame, naj si dobro ogleda njegovo 194. številko, kjer prinaša sliko z napisom: »Nasilja stavkujočih v Ameriki« — iz slike same se pa vidi, kako cela gruča ameriških miličnikov pretepa enega stavkujočega delavca. Pa po »Jutrovem« mnenju je nasilje pač vsaka akcija delavcev za samoobrambo, kapitalistično izkoriščanje pa naprednost in svoboda posameznikov.

Primarij dr. Vinko Gregorič umrl. V Ljubljani je v torek umrl pri-

marij dr. Vinko Gregorič. Zdravnik dr. Gregorič se je v javnem življenju jako mnogo udeleževal. Zlasti v gospodarstvu. Povsod, kjer se je godila krivica, je bil dr. Gregorič poleg. Sovražil je zlasti korupcijoniste ter sodeloval v mnogih preiskovalnih komisijah. Politično pa trdno ni bil nikdar opredeljen. Največ je pa sodeloval s klerikalci. Dočakal je 76 let.

82 volišč je predvidenih za volitve v Del. zbornico. Torej v vseh večjih krajih Slovenije. Povsod, kjer je zaposlenih nad 150 delavcev, bo volišče. 26 krajev v banovini bo pa vsled malega števila delavstva volilo po pošti. Volitve bodo tajne.

Ali že veste, da se večina boleznih prenaša po muhah? V času sadja je ta nevarnost še večja. Razen tega zamaže muha Vaše slike, zavese, lestence itd. Tu lahko pomaga samo dober muholovec, ki za malenkost od 75 par ali 1 Din lovi muhe podnevi in ponoči ter skrbi za Vaš zaželen mir v spanju. S tekočinami in razprševalci, ki so zelo dragi in so razen tega nevarni radi ognja, se ne morete nikdar iznebiti sitnih muh tako hitro in sigurno, kakor z že 35 let obneslim, dokazano najboljšim muholovcem sveta »Aeroxon«. »Aeroxon« se mnogo posnema, zahtevajte torej izrečno le to znamko.

Atentat na Cankova. Na bivšega predsednika bolgarske vlade je bil nedavno poizkušen atentat. Glasilo tega tirana (liberalca) dolži sedaj napada sina umorjenega Stambulijskega Asena Stambolijskega. Nagovoril je baje k atentatu nekega natakarja.

Dunajski škof, kardinal Innitzer, hoče rešiti Rusijo in je izdal plamtečo okrožnico, s katero poziva vse vernike, naj podpirajo njegovo akcijo za pomoč gladujočim v Rusiji, ki jih je boljševiški sistem obsodil v smrt. — Znano je, da imajo avstrijski klerikalni krogi zelo tesne zveze z francosko konservativno desnico Tardiea in ti zopet z angleškimi konservativci, med katerimi igra znani petrolejski magnat sir Deterding važno vlogo. Iz teh virov izhaja tudi pro-

Tone Maček:

Slučaj Kumberger.

France Kumberger, mlad rudar, je ležal vznak na kupu nasutega laporja pred rudniško lopo, kjer so se izklicevali in odredjali na posel rudarji, prišedši na novo zmeno. Bilo je šele ob devetih zvečer in nočna zmena se začne izklicevati ob poldesetih. Še pol ure časa. Pred poslopjem stojé ali čepé gruče zgodaj došlih rudarjev, večinoma takih, ki so prišli od daleč, kajti v naselbini stanujoči prihajajo šele zadnjo minuto. Polagoma jih je prihajalo vedno več, ki so postajali v krogu in se razgovarjali. Tu in tam je kdo neprespano zazehal:

»Nočna zmena je najbolj hudičeva. Saj se ne moreš odpočiti. Cel dan se prepirajo babe in vekajo otroci. Komaj zatisneš oči, hej, pa že zahrešči kje kaka harmonika, ali pa se spravi kdo drva cepit.«

»Pa pojdi v hosto kakor jaz,« je priporočal možakar, ki mu je goreča cigareta osvetljevala konec brk.

Sključen stavec, z rudarsko sekirico na rami, je tožil:

»Kaj pa naj jaz rečem? Jaz pa danes sploh nisem očesa zatisnil. Imam malo travnato brdo, ki sem ga včeraj pokosil. Danes sem pa ves dan sušil in znosil seno s košem na hrbtu na hlev. Še sedaj me križ boli.«

»Zato si pa kmet,« je ugovarjal prvi. »Če bi jaz imel kaj, bi tudi rad nosil, za sebe.«

»I seveda, kmet pa kmet,« se je branil stavec. »Kaj bi mi očital beračijo. Edino, kar imam od nje je, da mi ni treba mleka kupovati in pa da imam v jeseni par meric svojega krompirja. Zato pa moram delati še doma, takrat, ko ti počivaš.«

»No, no, nikar se ne razburjaj. Saj vemo, kako je. Kdor lahko drugače živi, gotovo ne bo lezel v rudnik.«

France je bil še novinec, zato se ni vmešaval v pogovor starejših rudarjev. Parkrat se je premaknil na kupu kamenja, odstranil kamen, ki ga je tiščal v hrbet in obležal nepremično, s pogledom uprtim v temno neizmernost neba, posejanega z milijardo mežikajočih zvezd. Kolikokrat je doma, tam v Rebri, takole ležal za hišo na trati in strmél v zvezde. Ali takrat so se mu zdele kakor vesele nagajivke, ki ga mežikajoče vabijo za seboj, da mu povedo nekaj izredno lepega, ali da mu razkrijejo veliko skrivnost. In v takih trenutkih ga je navdajalo nepopisno hrepenenje, da bi šel za njimi, šel in šel. Takrat so ga zvezde vabile v sanje. Danes mu napovedujejo trpljenje. Tako nekako tuje so mu. Nobenih skrivnosti nimajo več zanj. Življenje se mu je že razodelo. Težko je in neizprosno.

Njegov duh je bežal iz trde realnosti v nedavno, svetlo prošlost. Ni mu bilo na rožicah postlano, ali, bil je mlad. Tam v Rebri so imeli vino-

grad in njivico. Na obronkih je bilo dovolj paše za eno kravo. Živel so skromno. Ob zelju in krompirjevi juhi. Oče je bil krovec in je prekrival kmetom slamnate strehe daleč po okolici. Starejši brat, Tone, je hodil na dnino, predlanskim pa je odrinil na Westfalsko. Pred nekaj tedni je pa že pisal iz Amerike, da mu gre dobro. Ni še vedel, kaj se je med tem doma zgodilo: nekega meglenega jesenskega dne so očeta na lojtrnem vozu pripeljali domu. Padel je s strehe in obležal. Iz ušes in nosa mu je sikala kri. Mati mu je molče stregla. Kadar je bila sama v kuhinji, si je brisala oči. Čez štirinajst dni je umrl. Sosedo so tolažile mater:

»Kaj češ? Ti je že tako sojeno. Da se je le še spovedal prej.«

Zima je bila dolgočasna. Mati je vzela od kmetov prejo, da jo sprede. Močila si je prste s solzami. Sestra Julka je šivala. Najmlajši brat, štirinajstletni Mihec je na oskrboval kravo in se igral na zapečku z mačko.

France se je vdinjal doli za Savo pri lesnem trgovcu. Posekavali so čez zimo gozd in tesali železniške pragove. Ob sobotah je prihajal domov in izročal materi prihranjeni denar.

Spomladi ni bilo več dela v gozdu. Ostal je doma in pomagal najprvo okopati domač vinograd, zatem pa je kopal tudi sosedne vinograde, za štirideset krajcarjev cel dan, poleg hrane.

(Dalje prihodnjič.)

tiboljševiška kampanja »Slovenca«. Glad je Rusija tudi pod carskim režimom trpela, a takrat škofje radi tega niso izdajali okrožnic. Sovjetska vlada njihove pomoči prav nič ne rabi in bi bila samo srečna, da bi jo pustili v miru. Tatarskih vesti v inozemstvu pa seveda ne bo mogla preprečiti.

Preveč časti. Okrožni načelnik nacionalno-socialistične stranke na Pomorjanskem je vsem svojim podrejenim organizacijam razposlal okrožnico, naj nikar več ne postavljajo spomenikov sedanjim voditeljem vladne stranke. Za to še sedaj ni pravi čas. — Tudi mi smo mnenja, da se ne izplača, ker bodo prej ali slej tudi njihovi spomeniki padli.

Pozdraviti, kakor da gre bog mirno. Okrožni poveljnik nacionalno-socialistične stranke v Pforzheimu na Nemškem je izdal oglas na prebivalstvo, v katerem pravi: Še vedno se opazja ob priliki sprevedov, ko se nese mimo zastava nacionalno-socialistične stranke, da stoje ljudje na pločnikih čisto brezbrizno, z rokami v žepu in jim še na misel ne pride, da bi pozdravili. Zato odredjam: kjer koli se pokaže zastava, jo mora občinstvo po predpisih pozdraviti, sicer se ga bo na licu mesta naučilo manire.

Stavbinsko delavstvo se je zganilo.

Stavbincev gradi ponosne palače, bahaške nebotičnike, razkošne vile — sam pa zato biva v zbiti baraki, mezde pa prejme tako malo, da še takrat ne more živeti od nje, ko je zaposlen. Kaj šele pozimi?! V času brezposelnosti so prepuščeni »usodi«. Borza dela je tako prijazna, da pobira od stavbincev prispevke, dočim jim do danes ne izplačuje nobene podpore, niti redne, niti izredne.

»Narodni« Kravosi so hoteli izrabljati nezavednost nekaterih stavbinskih delavcev za svoje politične namene. Stavbinci so spoznali, da na ta način ne pridejo nikamor naprej, temveč da morajo ubrati drugo pot: pripravljajo akcijo za zakonito ureditev minimalne mezde stavbinskih delavcev in za zakonito ureditev brezposelnega skrbstva. To akcijo bodo izvedli pod vodstvom Strokovne komisije, ki združuje razredno-zavedno delavstvo vseh strokovnih organizacij.

Ljubljana.

»Svoboda« v Ljubljani in okolici se prav lepo razvija. Da se bolj enotno organizira vse kulturno delo v ljubljanskem okrožju, se bo vršila 3. septembra dopoldne v Del. zbornici konferenca »Svobod« iz ljubljanskega okrožja. Sestale se bodo podružnice: Ljubljana, Šiška, Vič, Črnuče, Dobrunje, Zalog, Zadobrova in Laze.

Delavski oder »Svobode« pripravlja uprizoritev Cankarjevih »Hlapcev« v popolnoma novi režiji. Ta prireditev obeta, da bo prekosila vse dosedanje delo delavskega odra. Škoda, da se niso »Hlapci« vprizorili ob priliki učiteljskega kongresa, da bi marsikak učitelj videl svojo podobo na javnem odru.

Koroška delavska mladina, organizirana v avstrijski »delavski telovadni in sportni zvezi«, pride dne 2. septembra obiskat Ljubljano in naše delavske organizacije. V Ljubljani bodo dva dni.

Ljubljanski krščanski socialci so te dni razposlali letake, v katerih pozivajo k pristopu privatne nameštence. Privatni nameščenci se pozivu ne bodo odzvali, ker vedo, da spadajo v svobodno organizacijo privatnih nameščencev, ne pa v okrilje meščanskih strank.

Otvoritev ljubljanskega zrakovnega pristanišča v Dev. Mariji v Polju se je vršila v nedeljo popoldan s precejšnjim pompom.

Knjižnica Delavske zbornice izposoja knjige brezposelnim polovico ceneje. Brezposelni delavci, poslužite se te olajšave in obiskujte svojo knjižnico, ki ima vedno najnoveše knjige na razpolago.

Mezdni boj v Saturnusu v Mostah.

Aprila lanskega leta je kovinska tovarna Saturnus d. d. Moste pri Ljubljani, znižala delavcem mezde za 3 do 7 odst. in še tedenski delovni čas od 48 ur na 40 ur tedensko. Podjetje se je sklicevalo na slabe gospodarske razmere in obljubilo, ob boljših razmerah mezde zopet revidirati.

»Saturnus« d. d. tvori po veliki večini holandski in nemški kapital, ki je to podjetje prevzel leta 1924, ko je uvidel ugodna tla za eksploatacijo v pločevinasto-embalažni stroki. Za te tovarne je v Dravski banovini ugodno posebno to, da dobivajo izborne delavce za skrajno nizke mezde, ki niso v nobenem razmerju z mezdami po enakih tovarnah v inozemstvu.

Delavstvo tovarne »Saturnus« je k sreči dobro organizirano. Ker so se življenske potrebe od 1. aprila 1932 podražile povprečno za 18 do 20 odst., a redukcije na zaslužke od lanskega leta celo prekašajo to podražanje, so delavci potom svoje organizacije SMRJ že meseca junija pričeli mezdno gibanje. Organizacija je v obširni vlogi vodstvu tovar-

ne »Saturnus« pojasnila podrobno nevdružne mezdne razmere delavstva ter zahtevala povišanje mezd, ki odgovarja podražanju od 1. aprila 1932 naprej. Dne 18. julija so se vršila s podjetjem in delavsko organizacijo ob sodelovanju delavskih zapnikov in zastopnika Delavske zbornice prva pogajanja. Žal pa podjetje ni imelo razumevanja za delavske težnje in njegove upravičene zahteve in pogajanja so bila brezuspešna. Dne 11. avgusta so se pogajanja obnovila, a zopet brezuspešno. Ravnatelj tovarne je skušal dokazati, da računi delavstva ne odgovarjajo dejstvu. Tovarna je pristala le v toliko, da bi se uvedel zopet 48-urnik, ker bi s tem podjetje prištedilo na režijah. Torej zopet le predvsem interesom podjetja. Delavstvo se bo borilo za svoje upravičene zahteve naprej. Žal, da ima v naši javnosti in onih, ki bi lahko na podjetje uspešno pritiskali, premalo zaslombe, oziroma nobene. Dandanes se mora pač delavec zanesti le na skupno zavest delavstva, samo še na svojo strokovno organizacijo.

Mariborski občinski delavci protestirajo!

V ponedeljek, dne 21. avgusta ob 18. uri se je vršilo v dvorani Delavske zbornice protestno zborovanje občinskih delavcev, na katerem so bila vsa mestna podjetja polnoštevilno zastopana. Referiral je s. Petejan.

Na shodu so občinski delavci z ogorčenjem zavračali neutemeljene izpade občinskega svetnika g. Tumpeja in enoglasno sklenili, da se odpošlje občinskemu svetu mariborskemu naslednja resolucija:

Občinskemu svetu mariborskemu.

Podpisani zaupniki predložimo p. n. naslovu po nalogu občinskih delavcev, organiziranih v Splošni delavski strokovni zvezi Jugoslavije, sledeče ugotovitve, kot odgovor na izpade občinskega svetnika g. Tumpeja na seji občinskega sveta dne 4. avgusta t. l.:

1. Vsi delavci, zaposleni pri mestni občini mariborski, dobivajo svoje mezde na podlagi »Splošnih določil za ureditev službenega razmerja« in po svoji strokovni sposobnosti, ne pa, kakor se je hote neresnično

trdilo, na podlagi kake strokovno-organizacijske pripadnosti; višek demagoγιje pa tvori trditve, da so nemškutarji ali takozvani internacionalci mnogo boljše plačani kot pa ostali delavci.

2. Najodločneje zavračamo vsako podtikanje, da se skrivajo v svobodnih strokovnih organizacijah nemški delavci.

Ugotavljamo, da so občinski delavci od prevrata dalje povsod in vsikdar branili in zastopali interese naše države kakor tudi mestne občine mariborske ter zavračajo prezirljivo jalove izpade s strani nasprotnikov svobodnega strokovnega gibanja.

3. Mi občinski delavci priznamo in trdimo, da smo bili in tudi ostanemo dobri Jugoslavlani in vestni občinski delavci, vendar pa nas loči od nasprotnikov svobodnega strokovnega gibanja eno, to je, da nosimo svojo narodno pripadnost v srcih, ne pa na jezikih, in da branimo interese občine in občinskih delavcev brez razlike kateregakoli mišljenja.

Prosimo, da vsame p. n. naslov, kakor tudi g. župan zgoraj iznešene ugotovitve na znanje, ter da nas občinske delavce v bodoče ščiti pred slimi napadi.

Maribor, dne 23. avgusta 1933.

Člani »Podpornega društva železniških uslužbencev in vpokojencev v Ljubljani pozor! V nedeljo, dne 27. avgusta se bo vršil ob 10. uri dopoldne v dvorani Delavske zbornice, Sodna ul. 9/II., članski sestanek z važnim dnevnim redom: 1. zvišanje posmrtninskih podpor, 2. raznoterosti. — Referent pride iz Ljubljane. Članske izkaznice prinesite s seboj in udeležite se sestanka polnoštevilno.

Pojasnilo! Radi številnih vprašanj s strani občinstva, sporoča »Glasbeno društvo železniških delavcev in uslužbencev«, da godbo ne zadene nobena krivda radi odpadlega koncerta, ki bi se bil moral vršiti minulo nedeljo v mestnem parku. Nameravani koncert je Olepševalno društvo odpovedalo, ne da bi ta korak utemeljilo. — Odbor.

»Prijatelj Prirode«, podružnica v Mariboru, priredi v nedeljo, dne 27. avgusta t. l. izlet na Pohorje, in sicer Sv. Bolhenk—Areh in nazaj mimo Glažute. Mariborske kočje in po južni poti v Maribor. Odhod ob 5. uri jutraj od vogala Frankopanev in Stritarjeve ulice. — V ponedeljek, dne 28. avgusta članski sestanek. Zelo zanimiv program. Pridite polnoštevilno.

Celje.

Članski sestanek »Svobode«. Podružnica »Svobode« v Celju sklicuje članski sestanek, ki se bo vršil v soboto, dne 26. avgusta 1933 ob 8. uri zvečer v dvorani Delavske zbornice v Celju. — »Svoboda« stopa v novo sezono svojega delovanja, zato vabimo ljudno vsakogar, ki mu je pri srcu udeleževanje na kulturnem polju, da se tega sestanka sigurno udeleži. — Razpravljali bomo v bodočem delu odsekov. Društvo ima: Pevski, tamburaški, šahovski, dramski in kolesarski odsek. V načrtu so tudi tečaj za nemščino, esperanto, socialni tečaj (delavska šola) ter razna praktična predavanja. Priložnosti za udeleževanje je torej dovolj. Vabljeni so vsi dosedanj in tudi novi člani. — Sestanka se naj po mogočnosti udeleže tudi člani svobodnih strokovnih organizacij, zlasti oni, kateri bi hoteli sodelovati v pevski, šahovski in posebno dramski sekciji »Svobode«. Isto velja za one, kateri hočejo obiskovati jezikovne in socialne tečaje.

Henko

Če daste nekaj prgišč Henka v kotel, Vam je pranje zelo olajšano. V vodi se nahajajoče apno se na ta način uniči in penjenje mila ali pralnega sredstva postane dosti jačje.

Krščanstvo je razdvajalo Slovence.

V zadnjem času katoliški »Slovenec« v Ljubljani skoraj vsak dan pokopava socialiste. Zdi se, da je to njegov najljubši posel. Sicer nas to prav nič ne vznemirja, ker opravlja »Slovenec« ta nevhvaležni posel že leta in leta, seveda vedno z enakim uspehom.

Vendar smo dolžni katoliškemu »Slovencu« vsaj majhno protiuslugo za te njegove večne ljubeznivosti. »Slovenec« namreč tudi vedno mnogo piše o krščanstvu in Slovanstvu ter o nekih nepoznatih zaslugah krščanstva za Slovanstvo.

Zgodovina pa zlasti o tem govori vse drugače. Nedavno so imeli v Nitri na Slovaškem Čehoslovaki velike slavnosti ob 1000-letnici zgraditve prve krščanske cerkve v Nitri. Slovaški klerikalci so to slavnost temeljito izrabili za svoje strankarstvo.

»Právo Lidu« v Prahi je ob tej priliki pravilno označilo pomen krščanstva za Slovence, ko piše:

»Mi nismo mnenja, da znači začetek novega kulturnega napredka v našem narodu padec poganstva in začetek krščanstva. Nismo mnenja, da bi krščanstvo slovaško misel krepilo. Nasprotno, ravno krščanstvo je razdvajalo Slovence na dva cerkvenega tabora, ki sta si medseboj tako sovražna, da so poplačali Jugoslavlani to z gubo svojih državljanskih pravic. Krščanstvo ima nadalje največjo zaslugo za iztreljenje baltških Slovanov in za germanizacijo velikega dela dozhodne Evrope. Ni nam treba pripovedovati, kako smo poplačali mi Čehi to, da nismo hoteli biti kristjani po cerkvenem formatu.

Tudi, ko smo imeli svetovavslavske proslave, bi lahko fanatiki, podobni klerikalcem, motili z demonstracijami tisto slovačnost. Lahko bi rekli, da je to samo proslavljanje katoliške cerkve, ki se je toliko pregrešila nad narodom. Lahko bi demonstriali proti knezu Václavu pod geslom, da je bil podanik Nemcem in da se je pod njim začela politika Premislovcev, ki je podpisala germanizacijo čeških mest in celih krajev. Če se to ni zgodilo, potem samo radi tega, ker se najdejo takšni fanatiki samo v vrstah katoliških duhovnikov. Samo v duši političnega katoliškega patra se najde takšna fanatična mestrnost in to je bil vzrok dogodka v Nitri itd.

K temu je treba pripomniti še samo to, da so iz Rima tudi med Slovenci širili krščansko vero z ognjem in mečem in da se je že tedaj pomemčila vsa Koroška, in še dalje preko Koroške, kamor so tedaj segali Slovenci, ki so bili še pogani. Nedvomno bi bilo Slovencev danes tisoče in tisoče več, ko ne bi bili postali žrtev ognjenega in krvavega pokristjanjenja.

Splošna delavska strokovna zveza podružnica Celje naznanja vsem članom, da je vsako nedeljo in praznik njen blagajnik od 9. do 10. ure dopoldne v Delavski zbornici v Celju, Javna kuhinja, ki posluje vseh organizacijskih zadevah in pritožbah in sprejema člane vseh strok v Splošno delavsko strokovno zvezo, podružnica Celje.

Delavci in nameščenci jedo samo v Javni kuhinji na Slomškovem trgu št. 6.

Del. kulturna društva.

Delavski izlet na Boč. Delavske kulturne organizacije iz Maribora in »Svoboda« iz Rogaske Slatine pripravljajo skupen izlet na Boč za nedeljo, dne 13. septembra, kateremu se bo morda priključila tudi »Svoboda« iz Ptuj in še druge delavske organizacije, zlasti delavci-kolesarji. Točnejše obvestilo o tem izletu bomo objavili prihodnjič. Pojasnila daje »Svoboda« in »Priatelj prirode« v Mariboru.

Jesenski ljubljanski velesejem.

Spet bo oživela naša bela in lepa Ljubljana med 2. in 11. septembrom. Gospodarsko in kulturno središče Dravske banovine bodo posetili desettisoči gostov iz vseh krajev naše prostrane države in inozemstva, da si ogledajo bogato založeno in pestro razstavo »Ljubljana v jeseni«.

Na razstavišču od 40.000 m² bodo nameščene v desetih velikih razstavnih zgradbah sledeče razstave:

I. Veterinarska razstava. (sirarstvo in mlekarstvo, čebelarstvo, zelenjad, vino). Razstava dalij. 2. in 3. septembra razstava goveje živine montažonske pasme. 4. do 12. septembra razstava ovc in koz. Od 2. do 11. sept. velika razstava poljedelskih strojev in orodja.

III. Razstava »Slovenska cerkev«. IV. Misijonska razstava. V. Umetnostna razstava »Madone slovenskih likovnih umetnikov«.

VI. Razstava »Red in snaga k zdravju pomaga«, nazorna razlaga novodobnega racionalnega gospodinjstva.

VII. Pohištvo, stanovanjska oprema, Radio.

VIII. Krojaška razstava. IX. Razstava narodnih vezenin timoškega okrožja.

X. Industrijski in obrtni oddelek.

XI. 8. sept. tekmovalje jugoslov. harmonikarjev na velesejmu.

50 odst. popust na železnica. Vozne olajšave so priznane tudi na parnikih. Permanente legitimacije s pravico na prevozne olajšave in poluben večkratni vstop se dobe pri tujko-prometnih ustanovah, denarnih zavodih, zadrugah, župnih in občinskih uradih, podružnicah Kmetijske družbe, strokovnih organizacijah in pri blagajnah večjih postaj v Dravski banovini. Pri nakupu se plača za legitimacijo Din 3.—, ostanek Din 27.— pa pri blagajni ob vstopu na velesejem.

»Ljubljana v jeseni« bo prirejena vestno in z ljubeznijo. Ogledajte si to razstavo!

Trbovlje.

Otroci organiziranih rudarjev pri sodrugih v Maiboru.

Nekaj sodrugov iz Maribora in okolice je letos med šolskimi počitnicami sprejelo pet rudarskih otrok v popolno oskrbo, in sicer od onih rudarjev, ki so organizirani ali pa vsaj naročniki »Delavske Politike«. Žal se letos ta akcija ni dala v širšem obsegu izvesti, ker je bilo za to premalo časa. Prihodnje leto pa bo treba organizirati to akcijo širokopotezno takoj ob zaključku šolskega leta. S tem bi bilo pomagano na eni strani revni rudarski deci, na drugi strani pa tudi starišem, ki morajo preživljati številno družino. Pri tem pa se bo oziroma seveda predvsem na revno deco naših sodrugov. V Dravski banovini bi lahko na tisoče meščanskih družin med šolskimi počitnicami vzelo v oskrbo revne rudarske otroke. Toda v bogaboječem in rodoljubarskem svetu ni sočutja za proletarsko deco, ki je v revirih TPD obsojena na pomanjkanje in glad. To je pač orava ogledalo današnje kapitalistične družbe.

Izlet, ki so ga priredili »Počitniški dom«, »Svoboda« in »Priatelj prirode« v nedeljo, dne 20. t. m. na Mrzlico, se je izvršil zelo častno. Na vsežgodaj so hodili sodrugi in sodružice od vseh strani proti Mrzlici. Prišli so iz Šoštana, Pesjega, Zabukovce, Celja, Zagorja, Litije, Hrastnika, Trbovelj in celo iz Zagreba in Maribora. Stednji radi nezgode med potjo niso prispeli vsi na vrh in so nekateri taborili pod Mrzlico na »Prelazu«. To pot je igrala delavska godba iz Trbovelj. Nastopili so pevski zbori »Svobode«, med njimi tudi zbor trboveljske »Svobode«, ki je na Mrzlici prvič nastopil. Poleg godbe in pevskih zborov je poskrbel za razvedrilo znani »Pet'c Jože« iz Trbovelj. Tudi vreme je bilo izletnikom naklonjeno. Tem potom se zahvaljuje skupni odbor vsem izletnikom, posebno znanjem, da lepo udeležbo, delavski godbi in pevskim zborom za sodelovanje in vsem onim sodrugom in sodružicam, ki so pomagali, da je bil tudi gnetni uspeh izleta zadovoljiv. Posebno »Svobodi« v Zabukovci se zahvalujemo, da je z ozirom na

Prvovrstno blago po nizkih cenah dobite v novoootvorjeni

TRGOVINI
»DELAVSKE DOM«
r. z. z. o. z.

Maribor, Frankopanova ul. 1.

Delavke, delavci, kupujte svoje življenjske potrebščine v svoji trgovini.

naš izlet svoj pevski koncert preložila. V zahvalo se bodo tudi naši sodrugi in sodružice udeležili njenega koncerta, ki se bo vršil v nedeljo, dne 27. t. m.; saj gremo peš pod Mrzlico ali pa čez Mrzlico. Družnost!

Jesenice.

Na državni meščanski šoli na Jesenicah bodo popravni izpiti 31. avgusta in 1. septembra od 8. do 12. ure. Vpisovanje bo 1. septembra samo za 1. razred, 2. in 3. septembra pa za prvi in ostale razrede, vedno od 8. do 12. ure. Za vpis je potrebno zadnje šol. izpričevalo (za 1. razred tudi krstni list), potrdilo davčnega urada o plačevanju neposrednih davkov. Pri vpisovanju plača vsak za zdravstveni fond Din 20.—, kolek Din 5.— za prijavnico in predpisano šolnino. — Vse ostalo na šolski deski.

Dravograd-Meža.

Končno je vendarle končana stavba obmejne carinarnice ob kolodvoru Dravograd-Meža. Poslopje je gradila iz kalderminskega fonda občina Otiški vrh in bo stala okrog 1.200.000 Din. Gradila je tvrdka Kiffmann iz Maribora in domnevamo, da je pri tem prav čedno zaslužila, ker je plačevala delavcem celo tudi po 2.50 Din na uro. Delavci so bili po večini velikanski reveži in so se pritoževali, da niso prejeli nadur plačanih s 50% poviškom, čeprav so delali po 12 ur dnevno. Krivda pa leži seve na delavstvu samem, ki ni strokovno organizirano. Če bi bili organizirani, bi se organizacija gotovo pobrigala, da bi delavci redno prejeli nadurno delo, to je preko 10 ur na dan, kot je predpis za stavbeno delavstvo, plačano s 50% poviškom. Za tako stvar bi se pa morala brigati tudi inspekcija dela tembolj, ko je šlo za državno podjetje.

Ruše.

Imeli smo tombolo gasilnega društva, v katero so reveži polagali mnogo upov in zato kupili s svojimi ravnimi zaslužki številne karle. Če bi ves ta denar zložili in ga posvetili kakim delavskim revščini, bi že precej zalego. Tako pa jih je bilo zelo malo, ki so se lahko veselili dobikov. Mnogo več je bilo žalostnih, ki so se vračali razočarani. Tudi godba je bila in rajanje in skoro so ljudje pozabili, da grozi v bodočnosti, morda že v jeseni, zopet neizprosna roka redukcije. — Te dni so se neki pevci v svoji prekipenjavi kulturi tako navdušili v nočni uri za vse lepo in blago, da so prešli celo na polje roko-borbe in se je izobrazila elita kar v klopčico zvrnila v jarek. Torej tudi jarki niso samo za proletarce. Večsili so gostoljubni tudi za druge. K. B.

Pobrežje pri Mariboru

Delavsko košarsko društvo na Pobrežju pri Mariboru priredi v nedeljo, dne 17. septembra t. l., popoldne na dirkališču na Teznu medklubsko dirko. V slučaju neugodnega vremena v nedeljo, dne 24. septembra. Razdelitev daril zvečer v društvenem lokalu.

Za šolsko deco kupujte le pri nas na Slomškovem tegu št. 6, trgovina Ljudske tiskarne d. d.

Dokazano najboljši muholovec sveta. Se mnogo posnema, zahtevajte torej izrečo

„AEROXON“

LJUBLJANSKI VELESEJEM

»LJUBLJANA V JESENI«

2.—11. SEPTEMBRA 1933

KULTURNA IN GOSPODARSKA RAZSTAVA

RAZSTAVIŠČE OBSEGA 40.000 m²

Jugoslov. veterinarska razstava. — Razstave »Slovenska cerkev«, Misijonsko-etnološka in Umetnostna slov. Madon. — Razstave vina, sira in mleka, medu, zelenjave, sadja in semen. — Vrtnarska razstava dalij. — Razstavi goveda montažonske pasme 2. in 3. IX., in koz ter ovac 5.—11. IX. — Gospodinjiska razstava. — Etnološka razstava Timoške pokrajine. — Industrija, obrt (špec. pohištvo). — Konkurenca jugoslov. harmonikarjev 8. IX. — Zabavišče — Variété

Polovična voznina na železnica — Popust na parobrodih

Legitimacije se dobe pri biletarnah Putnika, vseh večjih denarnih zavodih, župnih in občinskih uradih.

Ptuj.

Novi odbor »Svobode«. Novo izvoljeni odbor tukajšnje podružnice »Svobode« se je konstituiral kakor sledi: Predsednik Šafranko Tone, namestnik Korpar Franc; tajnik Koje Franc, namestnik Mikulec Franc; blagajnik Gabriel Franc, namestnik Menšik Anton; gospodar Sorec Valter, namestnik Kormik Konrad; knjižničar Mikulec Franc, namestnik Čoh Avgust; prvi revizor Juršič Otmar, drugi revizor Koje Franc. Odborniki: Murko Maks, Horvat Stanko, Horvat Marica, Vnuk Marica, Vinko Marica, Haggauer Eric in Gobec Ivan.

Izlet na Pohorje, na Mariborsko kočo in razgledni stolp se vrši dne 26. avgusta t. l. z vlakom, ki odhaja ob 17. (5.) uri. Vrnemo se v nedeljo zvečer. Kolesarji se zbirajo pri Dravskem mostu in odrinejo ob 3.30. — Drugi pešizlet se vrši v Haloze dne 8. septembra. Zbirališče v Petovjskem drevoredu; odhod ob 8. uri zjutraj. Na izlet so vabljeni vsi člani, da se ga polnoštevilno udeleže. Tudi prijatelji društva iskreno vabljeni. — Družnost!

Razno.

Kako se godi brezposelnim na Švedskem. Na Švedskem, kakor tudi v drugih državah, je mnogo brezposelnih. Pri nas nimamo zakona, ki bi določal zakonito podporo brezposelnim. Na Švedskem uživajo brez-

poselni podporo, h kateri prispeva deloma država deloma občina. — Brezposelni samski dobi 35 kron, oženjeni mesečno 65 kron, kateri ima otroke pa za vsakega po 15 kron mesečno. Razen tega se jim da pavšal za luč, odgovarjajoča najemni-na, katero plačuje brezposelni. S pomočjo društva brezposelnih dobijo ti tudi kruh in druge stvari, celo brezplačne listke za kopališče (2 krat mesečno). Podporo dajejo tudi ubožni uradi v raznih krajih, kjer občine vsled prevelike brezposelnosti težko zmorejo te dajatve. Švedskemu kovinarju se je pred kratkim znižalo plačo od 4 do 6 odstotkov, vsled česar vlada velika nezadovoljnost. — Društvo kovinarjev je največja švedska strokovna organizacija, ki šteje nad 100.000 članov. — (Po »Sennarino« iz esperanščine prevel J. D.)

Komunisti tudi v Kodanju (Kopenhagu). Prošli petek je pri neki komunistični demonstraciji prišlo do izgrediv. Manifestanti so nenadoma v najprometnejši ulici začeli razbijati šipe in ropati izložbe. Šele ko je došla policija na konjih, je mogla razgnati demonstrante, od katerih je veliko aretiranih.

Za šolo TIVAR obleke.

To pot prinašamo za naše male prijatelje mnogo lepih stvari.

Dražestno Amerikan otroško obleko Din 240.—

Trpežno mornarsko obleko Din 90.—

Elegantno Kadet otroško obleko Din 210.—

Prinašamo lepe in cene obleke za šolo:

Za najmlajše:
Velikost 3—4
Din 70.—, 90.—, 110.—
Velikost 5—6
Din 90.—, 110.—, 130.—
Velikost 7—8
Din 110.—, 130.—, 150.—
Velikost 9—10
Din 130.—, 150.—, 170.—
Velikost 11—12
Din 150.—, 170.—, 190.—

Za dečke:
Din 200.—, 220.—, 240.—

Za mlade gospode:
Din 190.—, 220.—, 240.—
290.—

Športske bluže:
Din 140.—

Blíža se začetek šolskega leta, a Vaš ljubljenec bo potreboval novo obleko.

Prosimo Vas, da si, predno se odločite za nakup, ogledate naše otroške obleke.

Primerjajte kakovost in cene.

Ako boste pri nas nakupovali, boste priharili mnogo denarja in napravili Vašemu ljubljencu veliko veselje.

Tudi za mlade dame prinašamo to pot nekaj:

Hubertus za deklice Din 290.—

Proti mrazu ščitijo naši dobri in topli:

otroški raglan:

Din 170.—, 190.—, 210.—

Raglan za dečke:

Din 290.—, 340.—, 390.—

Eleg. Boy plašč:

Din 250.—, 320.—

in Baby plašč:

Din 230.—, 290.—

Proti vetru, dežju in burji v jeseni ščitijo naši garantirano nepremočljivi

otroški Hubertus

Din 160.—, 200.—, 240.—

Hubertus za dečke

Din 260.—

TIVAR OBLEKE